

*Косовець М. В.,**кандидат філологічних наук,**викладач кафедри іноземних мов**Військової академії (м. Одеса)**<https://orcid.org/0000-0003-1124-6025>*

КОМУНІКАТИВНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ОПИТУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ДЕТЕКТИВНОГО ДИСКУРСУ)

Анотація. У статті здійснено прагмалінгвістичний аналіз запитання як комунікативної тактики реалізації стратегії опитування у художньому детективному дискурсі. Дослідження зосереджене на вивченні функціонування різних типів питальних конструкцій у процесі слідчої комунікації, де ефективність отримання релевантної інформації значною мірою залежить від стратегічної організації запитань, їх послідовності та прагматичних характеристик. Питальні речення у такому типі дискурсу виконують не лише інформаційно-запитальну функцію, але й виступають інструментом регуляції перебігу діалогу, управління інформаційним потоком і впливу на комунікативну поведінку співрозмовника. Особлива увага приділяється взаємодії тактики безпосереднього запитання та тактики уточнення як взаємопов'язаних механізмів організації діалогічної взаємодії під час опитування.

Об'єктом дослідження є комунікативна взаємодія учасників опитування у художньому детективному дискурсі. Предметом аналізу виступає комунікативна стратегія прямого опитування та контролю над перебігом бесіди і тактики її реалізації, зокрема тактика безпосереднього запитання та тактика уточнення, а також їхні прагматичні функції у процесі отримання інформації. Метою роботи є встановлення комунікативно-прагматичних характеристик функціонування запитання як тактики прямого опитування та визначення особливостей використання ініціюючих і уточнювальних запитань як засобів організації інформаційного обміну і регуляції комунікативної взаємодії.

Матеріалом дослідження слугували 125 кіноепізодів із серіалу *Agatha Raisin*, створеного за мотивами романів М. С. Бітон, у яких було відібрано комунікативні ситуації опитування свідків і підозрюваних детективом Агатою Рейзин. Аналіз відібраного матеріалу дозволив встановити, що загальні та спеціальні запитання спрямовані на ініціювання отримання нової інформації, тоді як уточнювальні запитання виконують функцію деталізації, перевірки та логічного структурування отриманих відомостей. Доведено, що взаємодія цих типів запитань формує цілісний функціональний комплекс, який забезпечує послідовне розгортання інформації, контроль перебігу діалогу та підвищення ефективності комунікативної взаємодії під час опитування.

Отримані результати розширюють уявлення про прагматичний потенціал питальних конструкцій у детективному дискурсі та демонструють їхню роль як інструменту реалізації комунікативної стратегії отримання інформації. Проведене дослідження також окреслює перспективи подальшого вивчення комунікативних стратегій і тактик у різних типах інституційного дискурсу.

Ключові слова: прагматика, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, запитання, уточнювальне запитання, художній дискурс, детективний дискурс.

Постановка проблеми. У сучасній лінгвістиці зростає інтерес до вивчення комунікативних стратегій і тактик як механізмів реалізації інтенцій мовця у різних типах дискурсу. Особливого значення набуває аналіз детективного дискурсу, у якому ефективність отримання інформації безпосередньо залежить від вибору мовленнєвих засобів впливу на співрозмовника. Попри значну кількість досліджень комунікативних стратегій, питання функціонування тактики безпосереднього запитання та уточнення як взаємопов'язаних механізмів контролю інформаційного потоку під час опитування залишається недостатньо висвітленим, що зумовлює актуальність даної роботи.

Комунікативно-прагматичні особливості питальних речень все частіше слугують об'єктом лінгвістичного опису. Так, у дослідженні І. Б. Морозової підкреслюється особлива роль інтерогативних висловлювань у конструктивній організації діалогу, який виступає природним середовищем функціонування простого речення. Виявляється, що інтерогативні висловлювання ефективно виконують функцію своєрідного механізму ініціювання й підтримання комунікації, що реалізується через репліки учасників взаємодії [1, с. 27]. С. Гедз та Т. Бондарчук доводять, що питальні речення, функціонуючи, зокрема, в умовах конфліктної взаємодії, набувають виразного комунікативно-прагматичного потенціалу і можуть використовуватися як засіб вербального впливу на адресата з метою досягнення прагматично значущих для мовця результатів [2].

Проте, комунікативно-прагматична взаємодія різних типів запитань як стратегічного інструменту детектива, який опитує причетних до злочину осіб, зумовлює необхідність спеціального дослідження цієї проблеми. Комунікативно-прагматичні характеристики питальних конструкцій як інструмент організації опитування та керування інформаційним потоком у процесі інституційної взаємодії «детектив-свідок» та «детектив-підозрюваний», на нашу думку, потребують систематичного вивчення.

Мета дослідження. Метою статті є встановлення комунікативно-прагматичних характеристик запитань як тактик прямого опитування у детективному дискурсі та визначення особливостей використання безпосередніх і уточнювальних запитань як засобів отримання інформації обміну та регуляції перебігу комунікативної взаємодії детектива та свідків злочину.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань:

1. надати визначення поняття комунікативної інтенції, стратегії та тактики;
2. визначити прагматичні особливості безпосередніх ініціюючих запитань;
3. проаналізувати функції уточнювальних запитань у процесі конкретизації інформації;
4. встановити особливості взаємодії тактик безпосереднього запитання та уточнення у забезпеченні ефективності отримання інформації.

Матеріалом дослідження слугували екранізації детективних романів М. С. Бітон. Загальний корпус усного фактичного матеріалу – 125 кіноепізодів із серіалу *Agatha Raisin*.

Об'єктом дослідження є комунікативна взаємодія детектива та свідків / підозрюваних у художньому детективному дискурсі.

Предметом дослідження виступає комунікативна стратегія прямого опитування та контролю над ходом бесіди і тактики її реалізації, зокрема тактика безпосереднього запитання та тактика уточнення, а також їх прагматичні функції у процесі отримання інформації.

Аналіз останніх досліджень. У межах теорії мовленнєвої діяльності початковою фазою породження висловлення традиційно вважають мету, задум або інтенцію. Діяльність розглядають як усвідомлену, мотивовану, психічно регульовану та соціально детерміновану активність суб'єкта, що охоплює його взаємодію із соціокультурним середовищем, тоді як мовленнєва поведінка виступає одним із головних засобів реалізації такої діяльності, забезпечуючи різні форми соціальної взаємодії між людьми [3; 4].

Кожна мовленнєва дія спрямована на досягнення певної мети мовця. Вихідною точкою цієї дії є мовленнєва ситуація – сукупність обставин, що спонукає людину до висловлення. Саме ситуація формує мотив, який у деяких випадках трансформується в потребу здійснення мовленнєвої дії.

Мотив зумовлює виникнення інтенції як превербального, когнітивно забезпеченого наміру, що впливає на формування думки і внутрішньої програми мовлення. З урахуванням мотиву та інтенції думка переходить у внутрішнє слово, а в процесі подальшої вербалізації й семантизації – у зовнішнє мовленнєве оформлення [5].

Отже, мотив стимулює появу висловлення, тоді як інтенція визначає його спрямованість на досягнення поставленої мети.

Поняття комунікативної інтенції перебуває у центрі уваги багатьох дослідників, що працюють у галузі лінгвістичної прагматики (Л. Р. Безугла, Н. О. Бігунова, Ф. С. Бацевич, Г. П. Грайс, Т. М. Дрідзе, Є. В. Ключев, Р. Лакофф, Дж. Л. Остін, О. О. Селіванова, С. Шабат-Савка, А. Н. Чомські та ін.). Активне використання цього поняття у вітчизняній і зарубіжній науці дозволяє розглядати інтенцію як одну з базових категорій сучасної лінгвістики, хоча різні науковці підкреслюють різні її аспекти.

За Г. Грайсом, інтенція розглядається як намір мовця передати певне суб'єктивне значення у висловленні [6].

У вітчизняній лінгвістичній традиції поняття комунікативної інтенції також трактується як центральний психокогнітивний чинник мовленнєвої діяльності. Так, за Ф. С. Бацевичем, комунікативна інтенція – це усвідомлений або інтуїтивний

намір адресанта, який визначає внутрішню програму мовлення та спосіб її реалізації [7].

Подібний підхід представлено і в «Лінгвістичній енциклопедії» О. О. Селіванової, де інтенцію визначено як превербальний осмислений намір мовця, що зумовлює вибір комунікативних стратегій, внутрішню програму мовлення та засоби її реалізації [8].

На думку Л. Р. Безуглої, інтенція виступає важливим елементом когнітивного сценарію мовленнєвого акту, оскільки визначає добір мовних засобів і пов'язана з іллокутивними та перлокутивними цілями комуніканта [9].

Комунікативна інтенція, виступаючи вихідним психокогнітивним чинником мовленнєвої діяльності, зумовлює подальшу організацію комунікативної поведінки мовця. Реалізація інтенції у процесі спілкування здійснюється опосередковано – через систему свідомо або інтуїтивно обраних комунікативних рішень, які формують комунікативну стратегію.

За Т. А. ван Дейком, комунікативну стратегію слід розуміти як елемент когнітивного планування мовленнєвої взаємодії, що забезпечує оптимальне розв'язання комплексу комунікативних завдань у ситуації обмеженої інформації щодо подальших дій інших учасників спілкування або можливих контекстуальних обмежень власних дій [10].

Ф. С. Бацевич трактує комунікативну стратегію як оптимальний спосіб реалізації інтенцій мовця, спрямований на досягнення конкретної мети спілкування, що передбачає свідомий вибір ефективних комунікативних ходів і можливість їх гнучкої модифікації відповідно до умов конкретної мовленнєвої ситуації [7].

Таким чином, комунікативну стратегію доцільно розглядати як узагальнений план мовленнєвої взаємодії, спрямований на досягнення глобальної комунікативної мети, вибір якого безпосередньо визначається наміром адресанта. Відтак інтенція постає концептуальною основою стратегічної організації мовлення, а зміна інтенційної настанови мовця закономірно спричиняє трансформацію стратегічних параметрів комунікативної діяльності.

Разом із тим комунікативна стратегія реалізується не безпосередньо, а через систему локальних мовленнєвих дій, що забезпечують поетапне досягнення глобальної комунікативної мети. У межах когнітивно-дискурсивного підходу Т. А. ван Дейка стратегія розглядається як загальний план організації мовленнєвої взаємодії, тоді як тактики (локальні ходи) становлять конкретні комунікативні кроки, що реалізують цей план у певному контексті [10]. Таке розуміння узгоджується з положеннями теорії мовленнєвих актів, відповідно до яких комунікативна взаємодія постає як послідовність іллокутивних дій, спрямованих на реалізацію загального комунікативного наміру мовця [11]. Отже, стратегія може бути інтерпретована як інтегральний план досягнення глобальної мети спілкування, тоді як окремі мовленнєві дії функціонують як тактичні елементи її реалізації, що адаптуються до умов конкретного етапу дискурсивної взаємодії.

Таким чином, комунікативні тактики постають функціонально похідними від обраної стратегії та опосередковано – від первинної інтенції мовця, оскільки саме вони забезпечують досягнення комунікативного результату в межах конкретної мовленнєвої ситуації. У цьому зв'язку дослідження окремих тактик, зокрема тактики прямого опитування, передбачає вра-

хування їх інтенційно-стратегічної зумовленості, що уможливило комплексний аналіз їхньої комунікативної ефективності.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз комунікативних ситуацій опитування, у яких детектив – персонаж художнього детективного дискурсу – взаємодіє з підозрюваними та свідками, дозволив визначити три основні комунікативні стратегії і низку тактик, що їх реалізують:

1. стратегію прямого опитування та контролю над ходом бесіди, яка реалізується комунікативними тактиками безпосереднього запитання, уточнення, вимогою говорити по суті (повернення до теми бесіди) та перебивання, ухилення від відповіді.

2. стратегію емоційного впливу, яка реалізується комунікативними тактиками: прохання, солідаризації / співчуття, заспокоєння / пом'ягшення, вибачення, докору, обіцянки.

3. стратегію маніпулювання, яка маніфестується тактиками провокування, попередження, погрози, шантажу, вмовляння та лестошів, обдурювання [12, с. 50]

У межах цієї статті основну увагу зосереджено на першій з виокремлених стратегій – на стратегії прямого опитування та контролю над перебігом бесіди. Предметом подальшого аналізу виступають дві взаємопов'язані тактики, що реалізують зазначену стратегію, – тактика безпосереднього запитання та тактика уточнення. Їх розгляд у взаємодії дає змогу простежити особливості функціонування кожної з них та визначити їхню комунікативну ефективність у відповідних дискурсивних умовах.

Безпосереднє запитання вважають одним із основних засобів психічного впливу. Так, А. Атанасіаду вважає, що опитування це мовленнєвий акт, який впливає на організацію інформації, підкреслюючи, що способи формулювання запитань виступають стратегічними механізмами реалізації інтенцій мовця [13, с. 107 – 108].

Подібною позиції дотримується Ю. М. Кучер, який визначає запитання як спонукання адресата до відповіді та пов'язує його виникнення з усвідомленням суб'єктом дефіциту знань і прагненням заповнити інформаційну прогалину [14, с. 47].

Разом із тим ефективність отримання інформації забезпечується не лише постановкою первинних запитань, а й подальшою їх конкретизацією, що реалізується через тактику уточнення.

Як зазначає Е. Бенфілд, перепитувальні запитання функціонують у діалозі як реакція на попереднє висловлювання, тоді як інші типи питальних конструкцій можуть виступати першим або навіть єдиним висловленням у межах дискурсу [15, с. 124].

Уточнювальне запитання виникає в ситуаціях комунікативної невизначеності, коли адресат не досягає повного розуміння висловлення й ініціює додаткові репліки з метою перевірки або конкретизації інформації. Такі механізми розглядаються як складова процесу встановлення взаєморозуміння (grounding) у діалозі [16]. У прагматичному вимірі уточнення пов'язується також із порушенням комунікативних очікувань або недостатньою інформативністю висловлення, що зумовлює потребу у відновленні інтерпретаційної визначеності [17].

Зазначені підходи знайшли відображення і в працях вітчизняних дослідників, які конкретизують структурно-семантичні та функціональні характеристики перепитування в межах діалогічного мовлення. Так, Н. С. Стрельченко визначає перепитування як реактивно-ініціативне питальне висловлення раціонально-логічного або емоційного характеру, яке може повністю

чи частково відтворювати попередню репліку – дослівно або у перефразованій формі – і пов'язане з нею семантично та/або структурно [18, с. 246].

З позиції локутивної мети М. Д. Путрова підкреслює, що запитання-перепит реалізується за допомогою різних мовних засобів, зокрема спеціальних питальних конструкцій, формул ввічливості та експліцитних перепитувальних моделей, які забезпечують уточнення раніше повідомленої інформації [19, с. 118 – 119].

Отже, тактики безпосереднього запитання та уточнення функціонують не ізольовано, а у взаємодії: безпосередні запитання відкривають нові інформаційні сегменти розмови, тоді як уточнюючі забезпечують їх деталізацію та логічне структурування. У такому поєднанні вони утворюють єдиний функціональний комплекс, що забезпечує послідовне розгортання інформації, контроль перебігу бесіди та підвищення ефективності комунікативної взаємодії під час опитування.

З урахуванням окреслених теоретичних положень розглянемо типові комунікативні ситуації, у яких детектив використовує безпосередні запитання та уточнення з метою встановлення істини:

- *What are you here for?*

- *To find out more about Amanda.*

- *But I don't know anything.*

- *Did you know her husband was still alive? What was he like?* [20].

У наведеному фрагменті детектива не стримує небажання свідка співпрацювати: детектив намагається утримати комунікативну ініціативу завдяки послідовності запитань: загального та спеціального. Перше (загальне, закрите) вимагає лише підтвердження, а друге спонукає мовця до оцінки особистості чоловіка Аманди.

Розглянемо ще один приклад:

- *Where were you yesterday, anyway?*

- *Flying back from Tenerife. I run a travel company.*

- *I see. So are you both on the same page regarding dates? Because I gather there was a little bit of a confusion.*

- *We are. Yes.*

- *Oh, good.*

- *So how did your family make all its wealth, Tiggy?* [21].

Окрім двох спеціальних (відкритих) питань (*Where were you..., So how did your family make...*), опитування включає уточнююче запитання, яке формулюється у формі твердження (*So are you both on the same page...*). Вживання звертання (*Tiggy*) та додавання твердження, яке демонструє емпатію (*I gather there was a little bit of a confusion*), сприяють розгортанню опитування у кооперативному руслі.

Наступний приклад ілюструє вживання загальних (закри-тих) питань, які потребують конкретних відповідей та деталізації:

- *How can I help?*

- *I know you drive a Land Rover most of the time. But do you still have that old Cortina?*

- *I can't bear to part with it.*

- *Mm. Did you use it last night?*

- *No. We were here all night. Why?*

- *Does anyone else use it?*

- *Well, the keys are in the kitchen. Gustav sometimes takes it out* [20].

Послідовність загальних запитань демонструє типовий для детективного дискурсу принцип конкретизації інформації: від встановлення факту існування об'єкта до перевірки його використання у визначений час і до з'ясування кола осіб, які могли мати до нього доступ. Така структурована серія запитань забезпечує ефективне просування розслідування шляхом поступового звуження інформаційного поля та формування нових слідчих гіпотез.

Наступний фрагмент ілюструє вживання спеціальних запитань як уточнень в умовах комунікативного опору з боку співрозмовника:

– *Go away! I told you I didn't kill her!*

– *Can I come in? I just want to talk.*

– *Mandy's ex contacted me when I was in rehab. He said he'd keep me supplied if I spied on he for him.*

– *Well, why would he do that?*

– *She had something on him. Some dodgy land deal that he was to earn a fortune from. He tried to buy her off, but when I told him that she'd said, blackmailing him was her cash cow for the rest of her life, then he must have lost it. He gave me the money to get her laptops and told me to disappear.*

– *What was on the laptops?*

– *These laptops contain hundreds of e-mails about a land purchase order that John Marlowe was lawyering about a land using public money to expand Portishead Airport [20].*

У наведеному фрагменті перше запитання детектива *“Well, why would he do that?”* підштовхує свідка до аналізу поведінки особи, про яку йдеться. У результаті детектив отримує максимально повну інформацію: з'являються дані про мотиви колишнього чоловіка, факт шантажу, передачу грошей і викрадення ноутбуків. Друге спеціальне запитання *“What was on the laptops?”* спрямовує комунікацію на отримання фактичних даних, потенційно значущих для справи та забезпечує перехід від етапу встановлення обставин до етапу збирання доказової інформації.

Отже, послідовність запитань демонструє типовий для детективного дискурсу комунікативний механізм: спочатку за допомогою відкритого запитання детектив активізує мовленнєву ініціативу співрозмовника і стимулює розгорнуту розповідь, після чого, не перериваючи сформованої комунікативної динаміки, переходить до поступового звуження інформації, спрямовуючи діалог на отримання конкретних, доказово релевантних відомостей.

Розглянемо ще одне опитування свідка:

– *She didn't have any friends by the time she left. What you don't know is that Amanda was a liar. Manipulative. Underhand.*

– *Why did you marry her?*

– *Well, you don't really find out the truth about the person you've married until later. You get taken in by the version of themselves they present to the world, but it's not the real them.*

– *Who was the real Amanda?*

– *A princess. She wanted a life of privilege, but she didn't want to work for it or pay for it. And she'd drop anyone if she thought they no longer fitted into her perfect life [20].*

Обидва запитання детектива є відкритими спеціальними (Wh-questions), що передбачають розгорнуту відповідь і спрямовані на розширення інформаційного поля розслідування.

Перше запитання *“Why did you marry her?”* спрямоване на з'ясування факту минулої події, а також на виявлення причин

і психологічних передумов стосунків між співрозмовником і підозрюваною. З прагмалінгвістичного погляду це запитання активізує пояснювальний тип відповіді (causal explanation); стимулює співрозмовника до надання оцінних характеристик особи; відкриває можливість для подальших уточнювальних питань щодо конфліктів, мотивів або можливих причин злочину. У результаті відповіді детектив отримує важливу інформацію про розбіжність між публічним образом і «реальною» особистістю Аманди, що створює підґрунтя для формування версій щодо її поведінки та можливих міжособистісних конфліктів.

Друге запитання *“Who was the real Amanda?”* переводить розмову з загального пояснення причин шлюбу до конкретизації характеристик особи, фактично спонукаючи співрозмовника до створення портрету підозрюваної. У прагматичному плані це запитання спрямоване на отримання оцінно-характерологічних даних та дозволяє детективу перевірити узгодженість попередніх висловлювань співрозмовника; допомагає виявити потенційні мотиви, що можуть мати значення для розслідування.

Таким чином, обидва безпосередні запитання виконують взаємодоповнювальні функції просування розслідування: перше забезпечує отримання причинно-мотивувальної інформації про стосунки, друге – формує психологічний та соціальний портрет особи, що може слугувати основою для подальших слідчих гіпотез.

Висновки. Проведений аналіз показав, що ефективність отримання інформації у художньому детективному дискурсі значною мірою визначається стратегічною організацією мовленнєвої взаємодії. Тактика безпосереднього запитання забезпечує встановлення тематичного контролю, тоді як тактика уточнення сприяє деталізації отриманих відомостей і поступовому звуженню інформаційного поля. Їх функціонування у взаємодії формує єдиний комунікативний механізм, що дозволяє долати комунікативний опір співрозмовника, підтримувати діалог та отримувати релевантні дані. Отримані результати підтверджують доцільність розгляду прямого опитування як стратегічного інструменту керування інформаційним потоком у процесі опитування детективом свідків та відкривають перспективи подальших досліджень прагматичних параметрів питальних конструкцій у різних типах інституційного дискурсу.

Література:

1. Морозова І. Б. Запитання як стимул вербального спілкування (на матеріалі сучасної англійської мови). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Романо-германська філологія. Харків, 2001. № 527. С. 25–29.
2. Гедз С., Бондарчук Т. Використання питальних речень з метою впливу на поведінку адресата в умовах конфліктної ситуації (на матеріалі англійської та німецької мов). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Одеса, 2021. Вип. 49. Т. 2. С. 38–41.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2010. 344 с.
4. Шабат-Савка С. Психолінгвістичний вимір комунікативної інтенції: субстанція мовця та синтаксування. Psycholinguistics. Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2018. No 24(2). С. 321–339.
5. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Видавництво ЧНУ, 2008. 256 с.

6. Grice H. P. *Logic and Conversation. Syntax and Semantics*. New York: Academic Press, 1975. P. 41–58.
7. Бацевич Ф. С. *Лінгвістична прагматика*. Львів: ПАІС, 2009. 340 с.
8. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.
9. Безугла Л. Р. *Комунікативна інтенція в структурі мовленнєвого акту*. Харків: ХНУ, 2009. 210 с.
10. Dijk T. A. van. *Strategies of Discourse Comprehension*. New York: Academic Press, 1983. 389 p.
11. Searle J. R. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1969. 203 p.
12. Косовець М. В. *Комунікативні засоби маніпулятивного впливу жінки-детектива на підозрюваного у злочині. Записки з романо-германської філології*. 2022. № 2(49). С. 51–68.
13. Athanasiadou A. *The Discourse Function of Questions*. Amsterdam: Benjamins, 1991. 210 p.
14. Кучер Ю. М. *Комунікативна функція питальних конструкцій*. Київ: КНУ, 2004. 180 с.
15. Banfield A. *Unspeakable Sentences: Narration and Representation in the Language of Fiction*. Boston: Routledge, 1982. 300 p.
16. Clark H. H. *Using Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996. 432 p.
17. Levinson S. C. *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 420 p.
18. Стрельченко Н. С. *Перепитувальні конструкції в сучасному мовленні*. Київ: НПУ, 2014. 260 с.
19. Путрова М. Д. *Прагматичні функції уточнювальних запитань у діалозі*. Харків: ХНПУ, 2017. 180 с.
20. Agatha Raisin. *Hell's Bells. Season 1, Episode 2*. Company Pictures, 2016. Directed by Matthew Mulot.
21. Agatha Raisin. *The Love from Hell Part 1. Season 3, Episode 4*. Company Pictures, 2016. Directed by Matthew Mulot.

Kosovets M. Communicative Means of Implementing the Questioning Strategy (Based on English-Language Detective Discourse)

Summary. The article presents a pragmalinguistic analysis of questions as a communicative tactic used to implement the strategy of questioning in fictional detective discourse. The study focuses on the functioning of different types of interrogative constructions in investigative communication, where the effectiveness of obtaining relevant information largely depends on the strategic organization of questions, their sequence, and their pragmatic characteristics. In this type of discourse, interrogative sentences perform not only an information-seeking function but also serve as an instrument for regulating the course of dialogue, managing the flow of information, and influencing the communicative behavior

of the interlocutor. Particular attention is paid to the interaction between the tactic of direct questioning and the tactic of clarification as interrelated mechanisms that structure dialogical interaction during the process of interrogation.

The object of the research is the communicative interaction between participants in questioning situations within fictional detective discourse. The subject of the study is the communicative strategy of direct questioning and control over the course of conversation, as well as the tactics that implement this strategy, namely the tactic of direct questioning and the tactic of clarification, and their pragmatic functions in the process of obtaining information. The aim of the study is to determine the communicative and pragmatic characteristics of questions as a tactic of direct questioning and to identify the specific features of initiating and clarifying questions as means of organizing information exchange and regulating communicative interaction.

The empirical material of the research consists of 125 film episodes from the television series *Agatha Raisin*, based on the novels by M. C. Beaton. From this corpus, communicative episodes were selected in which the detective Agatha Raisin questions witnesses and suspects. The analysis of the collected material demonstrates that general and special questions are primarily aimed at initiating the acquisition of new information, whereas clarifying questions perform the function of specifying, verifying, and logically structuring the information obtained. It is shown that the interaction of these types of questions forms an integrated functional complex that ensures the gradual development of information, facilitates control over the course of dialogue, and increases the effectiveness of communicative interaction during questioning.

The results of the study expand the understanding of the pragmatic potential of interrogative constructions in detective discourse and demonstrate their role as an important instrument for implementing the communicative strategy of information elicitation. The findings also outline perspectives for further research into communicative strategies and tactics in various types of institutional discourse.

Key words: pragmatics, communicative strategy, communicative tactic, question, clarifying question, fictional discourse, detective discourse.

Дата першого надходження статті до
видання: 10.04.2026

Дата прийняття статті до друку після
рецензування: 30.04.2026

Дата публікації (оприлюднення)
статті: 26.05.2026